

АНОТАЦІЯ

Ван Бінґбінґ. Формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, 2022.

Зміст анотації

Дисертація присвячена проблемі формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки.

У дисертації представлено теоретичне обґрунтування та запропоноване нове розв'язання проблеми формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки

Актуальність дослідження визначається потребою суспільства в модифікації вищої школи, зокрема підготовки магістрів музичного мистецтва, з урахуванням наднаціональних тенденцій розвитку міжнародного освітнього простору, які зумовлені глобалізаційними і транскультурними процесами, глобальним комунікативним поворотом від когнітивної моделі до комунікативної транскультурної і трансверсальної в освітніх стратегіях і практиках різних країн. Доведено, що широта і гнучкість концепту транскультурності свідчить про можливість його конкретизації в галузі музичної педагогіки з урахуванням резервів інтернаціоналізації вищої освіти, студіювання міжнародних досліджень мистецького профілю, спілкування з інокультурними здобувачами, інструментального музикування тощо.

Дослідження визначає сутність транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва як їхню здатність пошукувати і

знаходити наднаціональну єдність світового культурного простору засобами музичного мистецтва, зокрема усвідомлювати художньо-образний зміст музичних артефактів й інтерпретувати його в контексті сучасних геокультурних процесів, що дозволяє магістрам музичного мистецтва бути затребуваними в якості викладачів і виконавців-інструменталістів в будь-яких країнах

Дослідження довело, що контент формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва обов'язково має включати три компоненти, які корелюються між собою: національний (виконує функцію самоідентифікації особистості як представника певної нації); інокультурний (дозволяє особистості вступати в рівноправний діалог з полікультурним оточенням); загальнолюдський («включає» особистість в сучасні цивілізаційні процеси й залучає її до загальнолюдських аксіологічних орієнтирів.

У дослідженні обґрунтовано структуру транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва, що включає такі взаємопов'язані компоненти, як от: світоглядний (забезпечує транскультурне бачення музичної картини світу з її ціннісним діапазоном, діагностується за допомогою інтенційно-ціннісного критерію), компетентнісний (обіймає транскультурну обізнаність з інструментальною музикою різних геокультурних регіонів і здатність адекватно відтворювати її зразки, може оцінюватись за допомогою когнітивно-технологічного критерію) і творчий (включає здатність створювати й розповсюджувати музично-інструментальні опуси транскультурного характеру, діагностується за допомогою творчо-продуктивного критерію), опанування якими дозволяє випускникам музично-педагогічних факультетів бути затребуваними на міжнародному ринку праці й успішно виконувати свою функцію проводиря музичного мистецтва в умовах геокультурних процесів. Доведено, що з огляду на такий ключовий концепт транскультурності, як комунікація, комунікативні знання та навички іманентно входять до структури кожного компоненту транскультурної компетентності і діагностуються за відповідними показниками

У дослідженні визначено педагогічні умови, що забезпечують ефективність формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі їхньої інструментальної підготовки. Вони включають: стимулювання мотиваційно-ціннісної сфери особистості здобувачів-магістрантів (спрямована на актуалізацію позитивних мотивів та ціннісних орієнтацій щодо набуття транскультурної компетентності у сфері музично-інструментальної діяльності в різних її видах); оновлення змісту та форм організації музично-інструментальної підготовки на засадах транскультурності (конструювання її контенту на основі порівняльно-зіставного ознайомлення здобувачів із жанрово-стильовими особливостями музичних культур різних регіонів планети й використання наднаціональних засобів музичної виразності; актуалізація міжпредметних зв'язків; добір та реалізація широкого спектра традиційних та інноваційних форм організації освітнього процесу); активізацію науково-пошукової і творчої діяльності здобувачів-магістрантів у спеціально створеному транскультурному освітньому середовищі.

Ефективність і доцільність упровадження запропонованої методики формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки та педагогічних умов її реалізації підтверджено результатами формувального експерименту. Експериментальним шляхом встановлено, що оптимальними засобами формування транскультурної компетентності здобувачів вищої освіти є аранжування та обробки музичного фольклору у процесі їхньої музично-інструментальної підготовки, що здійснюється переважно в класах гри на фортепіано, скрипки та особливо саксофона, який носить яскраві ознаки транскультурності.

Практичне значення результатів дослідження полягає в розробці та апробації методики поетапного формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки, упровадженні теоретичних положень дисертаційного

дослідження, зокрема стосовно тлумачення ключових понять, конкретизації транскультурного концепту мистецької освіти, його генези в межах жанрово-стильової парадигми та етномузикології в окремі теми курсів «Історія еволюції художніх стилів зарубіжної музики» та «Світова художня культура». Матеріали дисертації стосовно актуалізації транскультурних засобів виразності, створення надкультурних зразків музичної творчості, зокрема використання джазових засобів виразності в перекладеннях та обробках для саксофона фольклорних зразків різних народів, творів відомих композиторів та популярної музики, дискретно впроваджено в курси «Основи теорії музики та практичного музикування», «Аранжування та імпровізація», «Аналіз та інтерпретація музичних творів».

Ключові слова: транскультурна компетентність, майбутні магістри музичного мистецтва, інструментальна підготовка, методика формування транскультурної компетентності.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ АВТОРА

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Ван Бінбінь. Поняттєво-термінологічне поле дослідження проблеми формування полікультурної компетентності магістрантів-саксофоністів: науково-педагогічний дискурс. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2018. Вип. 2 (12). С. 58-67.

2. Ван Бінбінь. Педагогічні умови формування транскультурної компетентності магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 40. С. 58-62 DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/40.12>.

3. Ван Бінбінь, Ніколаї Г. Структура транскультурної компетентності магістрів музичного мистецтва. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 5 (109). С. 305-316.

Статті в іноземних наукових періодичних виданнях

4. Wang Binbin. Методичні засади формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2021. № 3 (39), vol. 1. P.10-15.

5. Wang Binbin. Theoretical and methodological aspects of transcultural competence formation in masters of musical art in the process of instrumental training by means of arrangements and musical adaptations. *The scientific heritage*. 2020. No 50. P. 3-6.

Праці апробаційного характеру

6. Ван Бінбін Теоретичні основи формування транскультурної компетентності магістрів музичного мистецтва засобами аранжування та інструментальних обробок. *Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2)*. Amsterdam, The Netherlands: European Scientific Platform, 2021. P. 75-77.

7. Ван Бінбін Формування компетентності магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки: мультикультурний підхід. *Світоглядні горизонти місії вчителя Нової української школи: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції*. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2019. С. 55-56.

8. Ван Бінбін Теоретичні основи дослідження проблеми полікультурної компетентності студентів-саксофоністів. *Мистецька освіта: традиції, сучасність, перспективи»: матеріали I Всеукр. наук-практ. конф. здобувачів ВО та молодих учених (16 травня 2019 року)*. Кривий Ріг, 2019. С. 175-178.

9. Ван Бінбін. Теоретические основы формирования транскультурной компетентности магистрантов-саксофонистов из Китая. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства: матеріали та тези V Міжнародної конференції молодих учених та студентів (17-18 жовтня 2019 р.)*. Т. 1. Одеса, 2019. С. 17-18.

10. Ван Біньбінь Проблеми підготовки саксофоністів в Китаї. *Регіональні культурні, мистецькі та освітні практики: матеріали VI Міжнародної електронної науково-практичної конференції (м. Переяслав-Хмельницький, 14-15 березня 2019 року)*. Мелітополь: Поліграфічний центр «Люкс», 2019. (китайською).

11. Ван Біньбінь. Транскультурні контексти створення обробок для саксофону у процесі інструментальної підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства: Матеріали і тези VI Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса, 15-16 жовтня 2020 р.)*. Т. 3. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2020. С. 19-20.

12. Ван Біньбінь. Формирование транскультурной компетентности магистрантов посредством авторских обработок для саксофона *Проблеми естетического образования в контексте устойчивого развития общества : материалы Международной студенческой научно-практической конференции, г. Минск, 21 апреля 2021 г.* Минск: БГПУ, 2021. С. 343-345.

13. Ван Біньбінь. Формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва: проблеми діагностики. *Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (16–17 листопада 2021 року, м. Суми)*. Том 1. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. С.160-162.

ABSTRACT

Wang Binbin. Formation of transcultural competence of future musical art masters in the process of instrumental training. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for Doctor of Philosophy degree in specialty 014 Secondary Education (Musical Art). – State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”. Odesa, 2022.

The contents of the abstract

The thesis is devoted to the problem of transcultural competence formation of future musical art masters in the process of instrumental training.

The dissertation presents a theoretical justification and proposes a new solution to the problem of forming transcultural competence of future masters of musical art in the process of instrumental training.

The relevance of the study is determined by the need of society to modify higher education, in particular training of musical art masters, taking into account supranational trends in international educational space due to globalization and transcultural processes, global communicative turn from cognitive model to communicative transcultural and transversal one in the educational strategies and practices of different countries. It is proved that the breadth and flexibility of the concept of transculturalism indicates the possibility of its concretization in the field of music pedagogy, taking into account the reserves of internationalization of higher education, acquainting oneself with international art studies, communication with foreign culture, instrumental music making and so on.

The study defines the essence of transcultural competence of future masters of musical art as their ability to seek and find the supranational unity of the world cultural space by means of musical art, in particular to understand the artistic-figurative content of musical artifacts and interpret it in the context of modern geocultural processes, which allows musical art masters to be in demand as teachers and performers-instrumentalists in any country.

Research has shown that the content of the transcultural competence formation of future musical art masters must include three components that correlate with each other: national (performs the function of self-identification as a representative of a nation); other-cultural (allows individuals to enter into an equal dialogue with a poly-cultural environment); universal (“includes” the individual in modern civilizational processes and attracts him to universal axiological landmarks).

The study substantiates the structure of transcultural competence of future musical art masters, which includes such interrelated components as: worldview

(provides transcultural vision of the musical picture of the world with its value range, diagnosed by intentional-value criterion), competence (embraces transcultural awareness of the instrumental music of different geocultural regions and the ability to adequately reproduce its samples, can be assessed using cognitive-technological criterion) and creative (includes the ability to create and distribute musical-instrumental opuses of transcultural nature, diagnosed by creative-productive criterion), mastering of which allows graduates of music-pedagogical departments to be in demand in the international labor market and successfully perform their function of a guide of musical art in the conditions of geocultural processes. It is proved that taking into account such a key concept of transculturality as communication, communicative knowledge and skills are inherent in the structure of each component of transcultural competence and are diagnosed according to the relevant indicators.

The study identifies pedagogical conditions that ensure the effectiveness of transcultural competence formation of the future musical art masters in the process of their instrumental training. They include: stimulating the motivational-value sphere of the personality of master students (aimed at actualizing positive motives and value orientations for the acquisition of transcultural competence in the field of musical-instrumental activities in its various forms); updating the content and forms of musical-instrumental training organization on the basis of transculturalism (construction of its content on the basis of comparative acquaintance of applicants with genre and style features of musical cultures of different regions of the world and the use of supranational means of musical expression; range of traditional and innovative forms of organization of the educational process); intensification of the research-creative activities of graduate students in a specially created transcultural educational environment.

The effectiveness and feasibility of implementing the proposed methodology of forming future musical art masters' transcultural competence in the process of instrumental training and pedagogical conditions of its implementation is confirmed by the results of the molding experiment. It has been experimentally established that

the best means of forming transcultural competence of higher education applicants are arranging and processing of musical folklore in the process of their musical-instrumental training, which is carried out mainly at piano, violin and especially saxophone classes, which bears strong signs of transculturalism.

The practical significance of the research results lies in development and testing of the methodology for the gradual formation of future musical art masters' transcultural competence in the process of instrumental training, implementation of theoretical provisions of the dissertation research, in particular regarding the interpretation of the key concepts, concretization of the transcultural concept of art education, its genesis within the genre-style paradigm and ethnomusicology in separate topics of the courses "History of the evolution of artistic styles of foreign music" and "World Art Culture". Dissertation materials on actualization of transcultural means of expression, creation of supracultural samples of musical creativity, in particular use of jazz means of expression in translations and arrangements for saxophone of folklore samples of different nations, works of famous composers and popular music, have been discretely introduced in the courses "Fundamentals of music theory and practical music making", "Arranging and improvising", "Analysis and interpretation of musical works".

Key words: transcultural competence, future masters of musical art, instrumental training, methodology of transcultural competence formation.

LIST OF THE AUTHOR'S PUBLICATIONS

Articles in the scientific professional journals of Ukraine

1. Wang Binbin. Poniattievo-terminolohichne pole doslidzhennia problemy formuvannia polikulturnoi kompetentnosti mahistrantiv-saksofonistiv: naukovopedahohichnyi diskurs. *Aktualni pytannia mystetskoi osvity ta vykhovannia*. 2018. Vyp. 2 (12). S. 58-67.

2. Wang Binbin. Pedahohichni umovy formuvannia transkulturnoi kompetentnosti mahistriv muzychnoho mystetstva u protsesi instrumentalnoi

pidhotovky. *Innovatsiina pedahohika*. 2021. Vyp. 40. S. 58-62 DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/40.12>.

3. Wang Binbin, Nikolai H. Struktura transkulturnoi kompetentnosti mahistriv muzychnoho mystetstva. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 2021. № 5 (109). S. 305-316.

Articles in the foreign scientific journals

4. Wang Binbin. Methodychni zasady formuvannia transkulturnoi kompetentnosti maibutnikh mahistriv muzychnoho mystetstva u protsesi instrumentalnoi pidhotovky. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2021. № 3 (39), vol. 1. P.10-15.

5. Wang Binbin. Theoretical and methodological aspects of transcultural competence formation in masters of musical art in the process of instrumental training by means of arrangements and musical adaptations. *The scientific heritage*. 2020. No 50. P. 3-6.

Works of the approbation character

6. Wang Binbin Teoretychni osnovy formuvannia transkulturnoi kompetentnosti mahistriv muzychnoho mystetstva zasobamy aranzhuvannia ta instrumentalnykh obrobok. *Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2)*. Amsterdam, The Netherlands: European Scientific Platform, 2021. P. 75-77.

7. Wang Binbin Formuvannia kompetentnosti mahistriv muzychnoho mystetstva u protsesi instrumentalnoi pidhotovky: multykulturnyi pidkhid. *Svitohliadni horyzonty misii vchytelia Novoi ukrainskoi shkoly: Materialy I Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Odesa: FOP Bondarenko M.O., 2019. S. 55-56.

8. Wang Binbin Teoretychni osnovy doslidzhennia problemy polikulturnoi kompetentnosti studentiv-saksofonistiv. *Mystetska osvita: tradytsii, suchasnist, perspektyvy»: materialy I Vseukr. nauk-prakt. konf. zdobuvachiv VO ta molodykh uchenykh (16 travnia 2019 roku)*. Kryvyi Rih, 2019. S. 175-178.

9. Wang Binbin. Teoretycheskye osnovy formirovaniia transkulturnoi kompetentnosti mahystrantov-saksofonystov yz Kytaia. *Muzychna ta khoreorafichna osvita v konteksti kulturnoho rozvytku suspilstva: materialy ta tezy V Mizhnarodnoi konferentsii molodykh uchenykh ta studentiv (17-18 zhovtnia 2019 r.). T. 1.* Odesa, 2019. S. 17-18.

10. Wang Binbin. Problemy pidhotovky saksofonistiv v Kytai. *Rehionalni kulturni, mystetski ta osviti praktyky: materialy VI Mizhnarodnoi elektronnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Pereiaslav-Khmelnytskyi, 14-15 bereznia 2019 roku).* Melitopol: Polihrafichnyi tsentr «Liuks», 2019. (in Chinese).

11. Wang Binbin. Transkulturni konteksty stvorennia obrobok dlia saksofonu u protsesi instrumentalnoi pidhotovky maibutnykh mahistriv muzychnoho mystetstva. *Muzychna ta khoreorafichna osvita v konteksti kulturnoho rozvytku suspilstva: Materialy i tezy VI Mizhnarodnoi konferentsii molodykh uchenykh ta studentiv (Odesa, 15-16 zhovtnia 2020 r.). T. 3.* Odesa: PNPU imeni K. D. Ushynskoho, 2020. S. 19-20.

12. Wang Bynbyn. Formirovaniia transkulturnoi kompetentnosti mahystrantov posredstvom avtorskykh obrabotok dlia saksofona. *Problemy esteticheskoho obrazovaniia v kontekste ustoichivoho rozvitiia obshchestva: materialy Mezhdunarodnoi studencheskoi nauchno-prakticheskoi konferentsii, h. Minsk, 21 apreliia 2021 h.* Minsk: BHPU, 2021. S. 343-345.

13. Wang Bynbyn. Formuvanniia transkulturnoi kompetentnosti maibutnykh mahistriv muzychnoho mystetstva: problemy diahnostryky. *Osvita dlia KhKhl stolittia: vyklyky, problemy, perspektyvy: materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (16–17 lystopada 2021 roku, m. Sumy). Tom 1.* Sumy: Vydvo SumDPU imeni A. S. Makarenka, 2021. S.160-162.